

Forslag til Inatsisartutbeslutning om, at Naalakkersuisut pålægges at udarbejde en plan for genåbning af Illorsuit. Planen skal omfatte de nødvendige lovgivningsmæssige rammer for genetablering af bygden og genoptagelse af de offentlige funktioner og skal fremlægges for Inatsisartut senest til FM 2027.

(Medlem af Inatsisartut Aqqalu C. Jerimiassen, Atassut)

Svarnotat

(Naalakkersuisoq for Boliger, Infrastruktur, Yderdistrikter og Beredskab)

1. behandling

Naalakkersuisut vil gerne takke forslagsstiller for at rejse dette meget væsentlige beslutningsforslag. Beslutningsforslaget er godt forberedt, idet forslagsstiller først har rejst en forespørgselsdebat om emnet under forårssamlingen i 2026 og på baggrund af debatten har stillet et beslutningsforslag.

Naalakkersuisut anerkender ønsket om at skabe klarhed om Illorsuits fremtid og deler forståelsen for de tidligere beboeres tilknytning til bygden.

Der bliver nu månedligt fra Departementet for Råstoffer fremlagt rapport om den aktuelle overvågning af fjeldskred. Seneste rapporter viser, at der ikke er tegn på nært forestående større fjeldskred. Men det ændrer ikke på den overordnede vurdering, at der er en høj sandsynlighed for at der sker fjeldskred inden for 50 år. Overvågning kan bidrage til varsling og risikovurdering, men kan ikke fjerne usikkerheden om fremtidige hændelser.

Illorsuit er fortsat vurderet som farligt område af Beredskabskommissionen, der senest i 2024 besluttede at fastholde denne vurdering. Beslutningen blev truffet på baggrund af den nyeste geofaglige viden om fjeldskreds- og tsunamirisiciene. Da det er et fareområde, kan der ikke udføres arbejder, hvor offentlige bygninger og anlæg vedligeholdes.

Når det så er sagt er ophold i Illorsuit ikke forbudt, men ethvert ophold er på eget ansvar.

Naalakkersuisut finder derfor, at spørgsmålet om genåbning ikke alene kan baseres på, at der aktuelt ikke observeres kritiske bevægelser i de overvågede fjeldområder.

Før Naalakkersuisut kan tage stilling til en plan for genetablering af bygden, er det nødvendigt at have et opdateret og tilstrækkeligt videnskabeligt grundlag for vurderingen af risikoen og for fastlæggelsen af eventuelle opskylszoner, som vil have direkte betydning for omfanget og omkostningerne af en eventuel genetablering.

På nuværende tidspunkt er den nedsatte kernegruppe for fjeldskred i gang med at udarbejde guideline for håndtering ustabile fjeldsider i Grønland. Disse guidelines vil give mulighed for en evidens-baseret risikovurdering af Illorsuit.

Endvidere er det vigtigt at medinddrage de tidligere beboere fra Illorsuit, så deres mening bliver hørt. Tillige bør der imødeses sikkerhedsmæssige tiltag i området, med det formål at reducere risikoen til et acceptabelt niveau, som defineret og vedtaget af Naalakkersuisut i februar 2026.

Det skal sikres, at boliger, offentlige institutioner, tekniske anlæg og andre samfundskritiske funktioner ikke placeres i områder, hvor der fortsat kan forekomme uacceptable sikkerhedsrisici for beboere, når de færdes i området.

Naalakkersuisut bemærker, at en genåbning af Illorsuit vil indebære betydelige økonomiske og administrative konsekvenser. Disse kan ikke vurderes isoleret fra de sikkerhedsmæssige forhold.

På denne baggrund finder Naalakkersuisut, at der på nuværende tidspunkt ikke foreligger et tilstrækkeligt grundlag for at pålægge Naalakkersuisut at udarbejde en plan for genåbning med henblik på fremlæggelse til FM 2027.

Naalakkersuisut indstiller derfor følgende ændringsforslag:

Naalakkersuisut pålægges at udarbejde en plan for hvilke sikkerhedsmæssige tiltag, der skal imødeses, før Illorsuit kan genetableres. Planen skal fremlægges for Inatsisartut senest til EM 2027.